

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 2. Socii per Tucumaniam egregiè laborant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

HISTORIÆ
PROVINCIAE PARAQUARIÆ
SOCIETATIS JESU
LIBER DECIMUS-TERTIUS.

CAPUT

I.
Franciscus
Lupercius
statum sociæ
Provinciæ
inspicit.

1641.

CCEPTIS Præpositi Generalis litteris, Franciscus Lupercius Curbanus, Limæ Theologiam profitens, ad regimen Provinciæ Paraquariæ capessendum Peruviam Tucumaniamque prætergressus, ubi ad portum Boni-aëris appulit, Didaci Borroæ decessoris sui, Francisci Diastanii, & subsidiariorum ex Europa Sociorum aspectu, ab septingentarum leucarum itineris fastidio luculenter est recreatus. Et quia multæ Oceani aquæ non extinxerant in novis advenis caritatis ignem, sed

auxerant, primus ejus labor fuit, in sedandis aliquorum flammis, qui studiis nuncium remittere volentes, præproperè meditabantur animarum incendium, cum quibus partem itineris per desertam centum & amplius leucarum planitiem remensus, per campos speciem Collegii exhibuit. Vehebantur enim sex & triginta Socii magnis curribus, quos habebant noctu pro cubicalis, diu verò tentoria, pro templo triclinioque figebantur. Noctū progrediebantur Solis æstum devitantes, nihiloque seciùs, quàm in urbibus solet: per stata temporum intervalla, ad religiofas exercitationes nolà portatili ciebantur; Collegium rotatile diceres. Auspicatus fuit Cordubensibus tantorum hospitem adventus, pace Præsulem inter & Prætorem non sine operâ Provincialis sancitâ, qui advenis in suas classes distributis, de statu Provinciæ inquirens, hæc fermè reperit. Provinciam occupabant centum & octoginta circiter Socii. Octona Collegia apud Hispanos, & apud Indos duæ supra viginti sedes numerabantur. Quod ad operarios atinebat, omnes instituti sui memores nihil reputabant propriâ probitate pretiosius, & infra propriam probitatem nihil habebant carius, quàm aliis prodesse. Missiones ad remota loca ex singulis Collegiis hoc fermè modo instituebantur. Duo Patres uno curru vehebantur, quo & pro domo utebantur, & necessaria ad victum Sacrificiumque faciendum circumferebant. Dum ad pagum villamve pervenerant, convocatis incolis, sub erecto tentorio Sacris tradendis, & seminando Dei verbo, vacabant. In Collegiorum nostrorum templis Sacramentorum frequentissimus erat usus. Sacræ conciones utiles habebantur, Virginis Matris fodalitia augebantur, Urbibus & pagis miserum in modum infectis alacriter & promptè subveniebatur. Indorum ubique & Æthiopum cura præcipuè Sociis incumberebat; nullis ad id præstandum nominatim designatis; omnibus, etiam gravissimis Patribus, pro se gloriosum periculum deposcentibus. Omnium in nos, ob æstimationem utilitatis, magna propensio, & sicubi tenebras nostro nomini obducere invidi conarentur; illicò cognitæ probitatis radiis dissipabantur. Sed interim dum novus Provincialis in notitiam aditæ provinciæ incumbit, Socii ubique pro more magna moliri pergebant.

CAPUT

II.
Socii per
Tucumaniam
egregiè la-
borant.

Castitas de-
fensa.

BI S Cordubensis ditio ab excursoribus exculta est, non sine notabilium rerum successu. Eminentia seligam. Mulierem ad fluminis ripam linteas vestes abludentem perfrictæ frontis nebulo deperiit, & quia hanc vincere illecebris nequivit, vim inferre non dubitavit. Sed virago, repulsâ vi, hostem prostravit; qui à muliere se vinci dedignatus, exerto cultro humerum ejus percussit. Cultro verò illa è cruentis turpibusque manibus excusso, celeri fugâ victoriæ secu-

ritatem

ritatem quærens, spoliū pudoris sponſo candido & rubicundo oblatum venit. Impotentē noxiāque verecundiā facilegē celaverat jamdiu Sacerdotes nefanda quædam facinora vir impius, nec in animum inducebat se illa posse aliquando detegere. Cūque ideo bona, quorum Christi beneficiō hæredes sumus, adipisci desperaret, præsentibus tantum inhiabat. Coronabat se defloratarum virginum veneris roſis, & nullum matronarum pratium, quod non lubricè pertransiret, relinquebat. Et si quandoque sibi resisti sentiret, quominus libidine destinata frueretur, dæmone pro lenone utebatur; cui, pro lenocinii mercede, animam nefariè despondebat. Hoc hominis monstrum unā vice tantum alloquutus è Patribus unus, reperit, cœlitus immisā cogitatione, velle respiscere: audiit itaque reum scelera sua explicantem, tanto cum animi dolore, ut illi non dubitaret spem veniæ certam facere, & exemplis ostendere talia subinde permitti à Deo Optimo Maximo, ut patefaciat divitias bonitatis suæ. In Sancti Michaëlis urbe multi Æthiopes sub conditione reloti sunt; quorum unus interrogatus à nostris, num intellexisset quid secum factum fuisset, cū Angolæ baptizaretur, respondit se nequaquam intelligere potuisse, quod aliā quàm Angolanā linguā Sacerdotes uterentur: & sic non frustra denuō lotus est Æthiops. Currus, quo è nostris unus vehebatur, in spinetum sylvestre impexit, in quo Indum animam vix jam trahentem cū reperisset, hominem solatus est spe potiundæ beatitudinis, ad quam indubiè invitari videbatur hoc non fortuito, sed à Superis disposito casu. Agnosceus æger Cœli beneficium, animam confessione purgavit, quam sub noctem ejusdem dici felicissimè benefactori suo reddidit. Eandem urbem, vicinaque loca infestabat infamis præstigiator, cui mos erat in obviis pagis muscolo stramineo se includere, è quo quotquot eò loci aderant, suo quemque nomine, quamvis nullum nosset, compellebat, dictitans se à Deo missum, ut solatio mœstis foret, & dubiis consilio. Mentiebatur se grandinum & pluviae patrem, suaque ope triticum maturescere, per se morbos creati, curarique. Quibus erratis ut irretiret simplices animos, in speciem sana quædam monita intermiscibat; amandum nempe esse Deum, preces fundendas, & hujusmodi similia; quam pietatem, si Superis placet, potitatione terminabat. Postremò amuleta mortifera contra morbos grandinemque distribuebat, omnibus auditoribus severè injungens, ne Partibus è Societate Jesu, quæ abs se facta dictaque fuerant, revelarent; alioquin pœnam loquacitatis luituros. Nostrorum tamen operâ plurimi, his incantationibus illaqueati, saniori timore perculli, malum commercium abjurârunt, & peccata confessi, pernicioso homini se subtraxerunt. Ex hoc Collegio excursum ad pagos fructuosissimè, quod idem factitatum est ab aliis Collegiorum excursoribus; quarum excursionum nobilissimæ fuerunt ad Calchaquinos Abiponesque.

*Vir effraus
domissa.*

*Æthiops
relotus.*

*Ægri fortuito
reperi
feliciter mori.*

*Præstigiato-
rius aris elu-
sus.*

SANCITA pace inter Tucumanos Calchaquinosque, Philippus Albornosius Ægidii Cardinalis frater, Tucumaniae Præfectus, ab Didaco Boroâ Provinciali anno proximè elapſo petierat, ut ad Calchaquinos vallem Deo Regique Catholico conservandam Socii postliminiò mitterentur. Satis enim apparebat sine operâ Societatis diuturnam pacem esse non posse. Approbato Prætoris consilio, Didaci Boroæ jussu Ferdinandus Torreblanca, & Petrus Patricius, in Londinensium paludem lustratione degentes, per Diaguitas sanguine & linguâ Calchaquinis affines, in designatam provinciam ingredi statim tentarunt. Frustra tamen: nam omnes aditus aut Diaguitarum offensione, aut itinerum periculis, interclusi erant: coactique sunt ad urbem Sancti Michaëlis venire, unde Lupercii, novi Provincialis, jussu, liberali comœtu instructi discedentes, Calchaquinam vallem per altissimos montes ingressi, à primoribus gentis grato præter spem animo excepti, omnia vallis loca peragrarunt. Quo peracto, narraturi quid apud Calchaquinos viderant, quæque spes affulgeret dilatandi Christiani imperii insperati, redierant. Quos auditos Provincialis ad vallem remisit, cum mandatis ut alacres fundandis oppidis insisterent. Redeuntes excepere Calchaquini alacriter, in loco opportuno extemporaliter opere sacellum erigentes. Sed dæmon trophæum in agro suo erigi

CAPUT
111.
Apud Calchaquinos sedes Societatis restituitur.

Socii ab Calchaquino recipiuntur.

Sacella exstruuntur.